

Zoran Ilić*

NACIONALNI KATALOG NOVČANICA SRBIJE I JUGOSLAVIJE

svet knjiga

U Srbiji se malo zna o papirnom novcu. Starije generacije sećaju se novčanica sa kraljom Petrom, kraljom Aleksandrom i sa partizanima, dok oni mlađi pamte novčanice sa velikim brojem nula. Tek su pojava prvih kataloga osamdesetih godina dvadesetog veka i kasnije visoka inflacija, skrenuli pažnju mnogim domaćim i stranim kolekcionarima da počnu da razmišljaju o sakupljanju novčanica i na proučavanje srpskog i jugoslovenskog papirnog novca. Nažalost, bilo je malo literature o ovoj oblasti, tako da su prva knjiga Željka Stojanovića o novčanicama Jugoslavije od 1929. do 1994, kao i nešto kasnije Katalog o našem papirnom novcu od 1876. do 1996. čije se objavljivanje poklapa sa početkom ekspanzije ove grane numizmatike, uspešno zamenili dotadašnje kataloge čiji je doprinos razvoju notafilije bio prilično skroman.

Najnovija trojezična knjiga Željka Stojanovića “Nacionalni katalog novčanica Srbije i Jugoslavije”, na prvi pogled izgleda skromnije od predhodnih (jer je manja po formatu i nema tvrde korice), ali će pažljivi čitalac uočiti da sadrži sve elemente koji odlikuju dobar katalog:

- Kvalitetan opis osnovnih tipova novčanica, njihovih varijanti i specijaliteta, sa svim bitnim podacima.
- Usklađenost nacionalne ST katalogizacije sa klasifikacijom najpriznatijeg svetskog kataloga papirnog novca.
- Prikaz velikog broja novčanica i njihovih specijaliteta, za koje se saznalo u periodu između prethodnog i ovog kataloga.

* Predsednik Srpskog numizmatičkog društva i recenzent knjige “Nacionalni katalog novčanica Srbije i Jugoslavije”

Željko Stojanović autor knjige
“Nacionalni katalog novčanica
Srbije i Jugoslavije”

Vredno je istaći, da je autor katalog napisao na tri jezika (srpski, nemački i engleski) - što je kod Stojanovićevih knjiga već

postalo standard. To omogućuje da i čitaoci u inostranstvu prate srpsku i jugoslovensku notafiliju, koja u svetskim razmerama uživa popularnost.

Srpsko numizmatičko društvo, od svog osnivanja 1956. radi na popularizaciji numizmatike, ali i na edukaciji građana kako bi se stari novac i novčanice sačuvali od propadanja, iznošenja iz zemlje ili njihovog uništavanja, znajući da je numizmatički materijal važan deo kulturne baštine jednog naroda i bogata arhivska građa za proučavanje

- I naravno, ako imamo u vidu izuzetno osetljivo i nedovoljno razvijeno tržište, najteži, najnezahvalniji i najdiskutabilniji deo koji u mnogome utiče na krajnji utisak i bez čega bi ovakav katalog bio nezamisliv - to je određivanje tržišnih vrednosti za svaki prikazani primerak. I ovde se može videti da je autor veoma precizno izbalansirao odnose i odredio cene za svaku novčanicu vodeći računa o stepenu retkosti, kao i o trenutnoj ponudi i potražnji, ali i o svim ostalim faktorima koji mogu da utiču na utvrđivanje tržišne vrednosti katalogizovanih novčanica.

Gospodin Stojanović je uspeo da na 280 strana kataloga obradi period istorije novčanica od 131 godine, počevši od 1876. godine sve do današnjih dana. Sve novčanice koje su izdate u Srbiji i Jugoslaviji, uključujući i novčanice koje su važile za vreme austrougarske okupacije Srbije za vreme Prvog i novčanice koje je emitovala Srpska narodna banka za vreme nemačke okupacije u Drugom svetskom ratu.

Zbog svega navedenog, ovaj katalog će biti od velike koristi, kako početnicima kolekcionarima papirnog novca, tako i vlasnicima ozbiljnih zbirki naših novčanica pošto obrađuje mnoge varijante i specijalitete. Istovremeno, poslužiće i svima koji se bave ekonomskom istorijom ili istraživačkim radom na polju numizmatke.

nacionalne istorije, ekonomije, umetnosti itd.

U tom nastojanju “Nacionalni katalog novčanica Srbije i Jugoslavije” ima veoma bitnu ulogu, pa koristim priliku da se u ime Društva zahvalim gospodinu Željku Stojanoviću, što nam je još jednom podario zadovoljstvo da posedujemo aktuelan, koncizan, praktičan i savremeno dizajniran katalog našeg papirnog novca.